

**ALTERNATIVNI IZVEŠTAJ
O POLOŽAJU I POTREBAMA
MLADIH U REPUBLICI SRBIJI 2021**

**Normativni
okvir**

Govori o normativnom okviru koji reguliše pitanja mladih. Predstavljeni su zakoni, strategije i akcioni planovi koji se direktno odnose na ovu populaciju. Ustav Republike Srbije, nažalost, ne prepoznaje mlade kao izdvojenu kategoriju stanovništva. Mladi su snaga i pogon zdrave i jake države i ekonomije, posebna i osetljiva kategorija, te je neophodno u narednom periodu raditi na unapređenju Ustava kako bi pitanja mladih postala državna i nacionalna pitanja.

ZAKON O MLADIMA

Zakon o mladima usvojen je 2011. godine. Ovaj zakon uređuje mere i aktivnosti koje preduzimaju Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinice lokalne samouprave u cilju unapređenja društvenog položaja mladih i stvaranja uslova za ostvarivanje potreba i interesa mladih u svim oblastima koje su od interesa za mlade. Zakon o mladima ima za cilj stvaranje uslova za podršku mladima u organizovanju, društvenom delovanju, razvoju i ostvarivanju potencijala, na dobrobit pojedinca i društva.

Za sprovođenje Zakona o mladima odgovorni su pre svega Vlada RS, odnosno resorno ministarstvo za mlade RS, u saradnji sa drugim ministarstvima i institucijama na republičkom nivou, a na pokrajinskom,

odnosno lokalnom nivou odgovornost za realizaciju počiva na AP Vojvodini, odnosno na JLS.

U okviru projekta „Mladi imaju prednost“, koji se realizovao u 2020. godini – Krovna organizacija mladih Srbije (KOMS) u saradnji sa drugim asocijacijama (NAPOR i Nacionalna KZM) sprovela je analizu efekata Zakona o mladima.

NACIONALNA STRATEGIJA ZA MLADE (NSM) ZA PERIOD OD 2015. DO 2025. GODINE

Vlada Republike Srbije je 27. februara 2015. godine usvojila „Nacionalnu strategiju za mlade za period od 2015. do 2025. godine“.

U januaru 2016. godine formirana je Nacionalna radna grupa za praćenje i sprovođenje Nacionalne strategije za mlade za period od 2015. do 2025. godine. Zadatak ove radne grupe je predlaganje mera radi usklađivanja aktivnosti na sprovođenju Nacionalne strategije za mlade prema dinamici utvrđenoj Akcionim planom sa sprovođenje strategije, praćenje realizacije strategije, učešće u evaluaciji i pripremi godišnjih izveštaja za Vladu o realizaciji strategije.

Ministarstvo omladine i sporta se u novembru 2020. godine obratilo Republičkom sekretarijatu za javne politike (RSJP) sa informacijom da planira pokretanje revizije važeće Nacionalne strategije za mlade (2015–2020). RSJP će pružati metodološku podršku ministarstvu kako bi novi dokument bio u potpunosti usaglašen sa Zakonom o planskom sistemu, što podrazumeva i usaglašenost sa ostalim dokumentima javnih politika u kojima su utvrđene mere koje se tiču mladih i očekujemo da revizija ove strategije i formalno uskoro bude otpočeta.

AKCIONI PLANovi ZA SPROVOĐENJE „NACIONALNE STRATEGIJE ZA MLADE ZA PERIOD OD 2015. DO 2025. GODINE

Prvi Akcioni plan za sprovođenje Nacionalne strategije za mlade usvojen je za period 2015–2017. godine. Detalji o njegovom sprovođenju dostupni su u prethodnim izdanjima Alternativnog izveštaja.

Realizacija Akcionog plana 2018–2020. godina

Trenutno postoje dve evaluacije sprovođenja Nacionalne strategije za mlade za period koji pokriva Akcioni plan 2018–2020. Prvu evaluaciju, za 2018. godinu, uradila je Ni-namedija, dok je drugu evaluaciju, za 2019. godinu, sproveo Institut ekonomskih nauka (IEN). Realizacija evaluacije za 2020. godinu planirana je za treći kvartal 2021.

Kada se uporedi istraživanje Instituta ekonomskih nauka o realizaciji Akcionog plana za sprovođenje Nacionalne strategije za mlade za 2019. i istraživanje koje je sprovedla Ninamedija za 2018. godinu, primećuje se **izrazito poboljšanje situacije za godinu dana**. Na primer, u istraživanju za 2018, **samo 20 od 230 aktivnosti** označeno je kao 100% ispunjeno, dok se u istraživanju za 2019. (koje je sproveo IEN), taj broj popeo na 152 od 230. Isto tako, 2018. je prosek ostvarenosti indikatora da je aktivnost ispunjena bio 34,8%, dok je 2019. on preko 80%.

Izuzetno je važno naglasiti da se od početka 2021. godine omladinska politika sprovodi bez važećeg akcionog plana za realizaciju Nacionalne strategije za mlade (tek u procesu revizije) i da je pitanje kada će novi akcioni plan biti usvojen.

Krovna organizacija mladih Srbije kabinetu ministra uputila je i zvaničnu molbu za intervju na ovu temu sa savetnicom i bivšom pomoćnicom ministra za omladinu i sport, gospođom Snežanom Klašnjom, ali odgovor nije stigao do zaključenja izveštaja.

STRATEGIJA O EKONOMSKIM MIGRACIJAMA REPUBLIKE SRBIJE ZA PERIOD 2021–2027. I AKCIONI PLAN ZA PERIOD 2021–2023.

Strategija o ekonomskim migracijama navodi sledeće osnovne karakteristike migracionih trendova na ovom prostoru: iseljavanje mladog i obrazovanog stanovništva u inostranstvo, porast međuregionalnih migracija, sve veća koncentracija radno i reproduktivno sposobnog i obrazovanog stanovništva u regionu Beograda, pojava i zbrinjavanje izbeglih, raseljenih i prognanih lica, povratnika po osnovu Sporazuma o readmisiji i povećanog broja iregularnih migranata koji su u tranzitu i tražilaca azila. Na osnovu podataka o trendu ekonomskih migracija u Republici Srbiji i

pravnog i institucionalnog okvira, izdvojeni su sledeći ključni problemi:

- ▶ nedostatak sistemskog odgovora na problem ekonomskih migracija;
- ▶ neophodnost definisanja prioriteta i unapređivanje međusektorske saradnje;
- ▶ izostanak primene postojećih zakona i strategija, njihovih preporuka, mera i aktivnosti, koji direktno ili indirektno tretiraju problematiku ekonomskih migracija, kao i savetodavnih tela koja nisu nikada funkcionalno uspostavljena;
- ▶ izostanak proaktivnog pristupa rešavanju ove problematike;
- ▶ nepostojanje sveobuhvatnih mera za smanjenje uzroka za emigraciju;
- ▶ nepostojanje konsenzusa oko pitanja ekonomskih migracija;
- ▶ nedostatak jedinstvenog sistema za prikupljanje podataka o ekonomskim migracijama;

- ▶ povećanje obima ekonomskih migracija kako unutar, tako i izvan Republike Srbije;
- ▶ neiskorišćeni razvojni potencijali dijas-pore;
- ▶ nedovoljno podsticanje povratnih i cirkularnih migracija;

neophodnost edukacije o značaju migraci-onih procesa za razvoj određenog prostora;

- ▶ nepostojanje razvijenih mera i progra-ma za (re)integraciju povratnika;
- ▶ nedovoljno razvijene mere i progra-mi za privlačenje stranih studenata i stručnjaka, kao i programi njihove inte-gracije u društvo.

Opšti cilj strategije, kako se navodi u ovom dokumentu, jeste stvaranje privrednog i društvenog ambijenta za usporavanje odlaska radno sposobnog stanovništva, jačanje veza sa dijasporom, podsticanje povratnih i cirkularnih migracija, kao i privlačenje stranaca različitih obrazovnih profila.

Pored opštih ciljeva, strategija navodi i šest posebnih ciljeva.

Vlada će doneti trogodišnje akcijske planove za sprovođenje ove strategije, a prvi trogo-dišnji Akcioni plan za sprovođenje ove stra-tegije doneće se u roku od 90 dana od dana donošenja strategije. Predlog prvog Akcionog

plana, za period 2021–2023. godine, dostupan je na sajtu e-uprave, a poslednji put je ažuriran u januaru 2021. Na sajtu Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja dostupna je informacija da je javna rasprava o ovom predlogu održana od 14. januara do 4. februara 2021. On se još nije našao na dnevnom redu Vlade Republike Srbije.

MLADI U PROGRAMU VLADE ANE BRNABIĆ (2020)

U ekspozeu tadašnje kandidatkinje za predsednicu Vlade Ane Brnabić, predstavljenom u Narodnoj skupštini 28. oktobra 2020. godine, ciljevi relevantni za mlade pomenuti su **pet puta**:

- ▶ Mladi su, u okviru ekspozea, najviše bili obuhvaćeni delom o populacionoj politici, u kojoj je istaknuta namera da se nastavi sa pružanjem finansijske i stambene podrške mladim bračnim parovima.
- ▶ Planirana je analiza dosadašnje primene Zakona o mladima i priprema izmena i dopuna zakona, kao i revizija Nacionalne strategije za mlade, a jedan od ciljeva je unapređenje omladinskog preduzetništva.

- ▶ Planiran je nastavak fokusa na obrazovanje mladih talenata u umetnosti i kreativnim delatnostima, kroz unapređivanje fizičkih i obrazovnih kapaciteta umetničkih fakulteta i srednjih škola
- ▶ Očekuje se da rad Nacionalne akademije za javnu upravu doprinese konkretnijem i produktivnijem dijalogu sa mladima.
- ▶ Program „Srbija 2025“ predviđa ulaganja u, između ostalog, brigu o mladima i populacionu politiku.

Predstavnici Krovne organizacije mladih Srbije (KOMS) održali su 19. februara 2021. „Dijalog mladih sa premijerkom 2.0“, na teme obrazovanja, zapošljavanja mladih i socijalnih prava mladih, na kojem je pruženo nekoliko dodatnih informacija o planovima Vlade. Premijerka je obećala da će do 2022. godine svaka škola biti povezana, imati dobru internet konekciju i dobiti neophodnu opremu – kroz digitalne učionice i digitalni nastavni sadržaj. Uskoro će biti uspostavljen i jedinstven informacioni sistem prosvete.

MLADI U IZVEŠTAJU EVROPSKE KOMISIJE O NAPRETKU SRBIJE

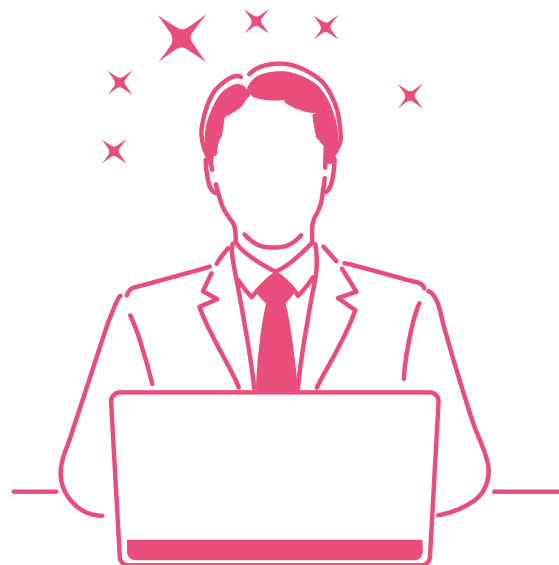
Izveštaj Evropske komisije o Srbiji, objavljen u oktobru 2020. godine, konstatovao je da je procenat nezaposlenosti mladih nastavio trend opadanja u 2019. godini, mada je i dalje viši od prosečne nezaposlenosti i da je, generalno, na visokom nivou.

Zabeleženo je i da Srbija učestvuje u akcijama programa EU za kompetitivnost malih i srednjih preduzeća (COSME) namenjenih preduzetništvu mladih.

Prva preporuka delimično usmerena ka mladima u okviru izveštaja nalazi se u Poglavlju 19: Socijalna politika i zapošljavanje. Odnosi se na poziv Srbiji da obezbedi adekvatne finansijske i institucionalne resurse

zarad sistematičnijeg targetiranja mladih, žena i dugoročno nezaposlenih.

Druga preporuka, ovog puta isključivo usmerena ka mladima, odnosi se na osnaživanje sprovođenja i koordinacije omladinske politike na lokalnom nivou, u okviru Poglavlja 26: Obrazovanje i kultura. Konstatovano je da su brojni lokalni akcioni planovi istekli.

ZAKLJUČAK I PREPORUKE:

Republika Srbija otpočela je proces izmena i dopuna Zakona o mladima, ali i dalje ne u ključnim koracima, već samo kroz objavljivanje pokretanja ovog procesa. Uskoro bi trebalo da se izvrši revizija važeće Nacionalne strategije za mlade, a u skladu sa tim – tekuća 2021. godina protiče bez važećeg akcionog plana za realizaciju NSM. Takođe, akcioni plan za sprovođenje Strategije za ekonomske migracije nije usvojen.

- ▶ Neophodno je uz najširi konsultativni proces izmeniti i dopuniti ili usvojiti novi zakon o mladima (Akteri: Vlada Republike Srbije, Narodna skupština, MOS, Savet za mlade, KOMS, udruženja mladih i za mlade).
- ▶ Proces revizije Nacionalne strategije za mlade ubrzati i paralelno sa njim što hitnije usvojiti i akcioni plan za njeno sprovođenje (Akteri: MOS, Savet za mlade, KOMS).
- ▶ Nacionalnu strategiju za mlade revidirati u skladu sa nalazima ex-post analize i potreba mladih (Akteri: MOS, Savet za mlade, KOMS, udruženja mladih i za mlade).
- ▶ Usvojiti akcioni plan za sprovođenje Strategije za ekonomske migracije (Akteri: Vlada RS, Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, udruženja mladih i za mlade).

BOŠ
BEOGRADSKA
OTVORENA
ŠKOLA

CIVILNO DRUŠTVO ZA
UNAPREĐENJE PRISTUPANJA
SRBIJE EVROPSKOJ UNIJI

Švedska
Sverige

Ova brošura je nastala u okviru projekta „Civilno društvo za unapređenje pristupanja Srbije Evropskoj uniji“ koji Krovna organizacija mladih Srbije realizuje u partnerstvu sa Beogradskom otvorenom školom i uz podršku Švedske. Stavovi i mišljenja autora izneti u ovoj brošuri ne predstavljaju nužno i mišljenje partnera i donatora.

 www.koms.rs

 [/company/komsmladi](https://www.linkedin.com/company/komsmladi)

 [@komsmladi](https://www.instagram.com/komsmladi)

 [@komsmladi](https://www.tiktok.com/@komsmladi)

 [/komsmladi](https://www.facebook.com/komsmladi)

 [KOMSmladi](https://www.youtube.com/KOMSmladi)

 [@komsmladi](https://twitter.com/komsmladi)

**KROVNA
ORGANIZACIJA
MLADIH SRBIJE**

